

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Rusija v Aziji.

Ogromna ruska država, ki igra sedaj, kar priznavajo tudi nasprotniki, prvo vlogo v svetovni politiki, je stopila šele koncem 17. stoletja, ko je nastopil vladar car Peter Veliki, v kolo evropskih držav. Takrat pač ni nikdo še slutil, da si bo Rusija, ki je stoletja in stoletja snivala v brezbrizni letargiji in se ni malo ni brigala za kulturni napredek ostalih evropskih držav in za tak svetovne politike, v razmeroma kratkem času priborila prvo, gospodujoče mesto v koncertu evropskih držav in si ustvarila, naslanjaje se sicer na zapadno prosveto, svojo samostojno in samoniklo rusko-slovansko kulturo, s katero je poklicana oživljajoče vplivati na celi zapad in ga pomladiti ter pridobiti za svojo kulturo celi ogromni vztok.

Nobena druga država v svetovni zgodovini ni v tem času s tako velikanskimi koraki napredovala, kakor Rusija, nobena ni z močjo svoje kulture podvrgla svojemu žezlu toliko narodov, kakor ona in nobena država razen stare rimske še ni doslej pokazala toliko organizatorične sile in kolonizacijskega talenta, sebi asimilovati razne narode in jih pridobiti — ne z mečem, ampak z močjo svoje prosvete — za svojo državno idejo, kakor naš Rusija.

Ko je Jermak zavojeval malo obljubeno, a na naravnih zakladih neizmerno bogato Sibirijo in jo položil ob vzhodno rusko carsko prestolu, se je mislilo, da so s tem za vedno določene meje ruskega carstva, preko katerih se ne bo več moglo širiti. A preteklo je jedva nekaj let, ko so podaniki ruskega carja prodrli na obali takrat še neznanega Tihega oceana in mirnim potom priklonili ruski državi Kamčatko z vsemi sosednimi pokrajinami.

V 18. stoletju je Rusija prodirala proti jugu in deloma mirnim potom, deloma z mečem v roki pridobila vse pokrajine med Uralom in reko Irliš. Začetkom 19. stoletja je zavajala svo zemljo med Kaspijskim morjem in Uralom, v šestdesetih letih je dobila v roke Taškent in Samarkand, deset let pozneje je sasedla vse pokrajine ob Aralskem jezeru. Hivo, Buharo in Turkestan in je s tem takorekoč zagospodovala skoro polovici Azije. S tem se je zaključila prva doba ruskega gospodstva v Aziji. Doslej je širila svoje meje skoro brez vsakega zunanega odpora in njene pridobitve niso imele, dasi so bile dragocene, tistega pomena, kakor bi ga lahko imele, ako bi jim bila odprta pot do morja — do Tihega oceana.

Ta pot jim sicer ni bila popolnoma zaprta, saj je že imela Ruska svoje pristanišče na Tihem morju — Vladivostok, toda vrednost te luke je bila le omejena, ker je samo polovico leta prosta ledu. Leta 1898. je napravila Rusija močan korak naprej, ki se mora smatrati kot začetek nove dobe, ki bo donesla Rusiji premoč v vzhodni Aziji in zagotovila njeno neomejeno nadvlado nad vsemi azijskimi narodi. Ta korak pa je tudi znamenit, ker je posredni vzrok, da je prišlo do konflikta med Rusijo in Japonsko. To leto je namreč Rusija vzela od Kitajske, ko je bila končana ekspedicijska veselil proti bok-erjem v Pekingju, v zakup za 25 let južni del polotoka Liaotung s Port Arturjem in Talienvanom in okupirala Mandžursko. Dasi je te pokrajine vsaj glasom zakupne pogodbe s Kitajsko zasedla samo začasno, vendar ni nikakega dvoma, da teh dežel ne bo nikdar več dala iz svojih rok iz popolnoma enostavnega razloga, ker ima Sibirija samo s posestjo teh pokrajin pravo vrednost za Rusijo.

Kakor skoro vso Sibirijo, je Rusija tudi Mandžursko pridobila brez

oborožene sile, samo s pomočjo svojih prometnih sredstev, ki Rusiji omogočajo, da lahko nastopi na severnem Kitajskem s tako imponujočo močjo, kakor nobena druga država, in si s tem izliči ugled in spoštovanje.

Zgradba sibirske železnice je bila torej velikanskega pomena za Ruso, dasi so morali zanjo žrtvovati ogromne svote. Sibirski železnica je stala Rusijo nad eno milijardo rubljev, torej svoto, ki se zdi naravnost ogromna, ki pa vendar ni v nobenem razmerju s haskom, ki ga bo donesla ne samo ruski državi sami, ampak zlasti ruski trgovini in industriji.

Ni namreč misliti, da bi se Rusija zadovoljila s posestjo Mandžurske, za katero se mora sedaj boriti z Japonsko, marveč prodirala bo slej, kakor prej na Daljnem vztoku proti jugu in ni več daleč čas, ko bo zagospodovala v celi vzhodni Aziji, kakor že sedaj gospoduje vsem deželam in narodom srednje Azije.

To nalogo ima Rusija v Aziji, to je naravni proces, katerega ne moreta zadržati niti Japonec, niti Anglež, ako še tolikrat izzoveta Rusijo na vojno, zakaj Rusija ne prodira v Azijo s silo svojega orožja, marveč ona si pokori azijske narode z močjo svoje mlade, sveže in procvitajoče slovanske kulture!

Nov napad na Port Artur?

Iz Tokija se poroča preko Londona, da je japonska mornarica v torek z nova napadla Port Artur in Talienvan in ga bombardirala. Kakšen je bil uspeh, se ne ve. »Berl. Tagblatt« pa vé povedati, da je japonska mornarica, obstoječa iz 15 vojnih ladij, od 5. do 7. t. m. neprestano bombardirala Port Artur. Več hiš je zgorelo, lad edelnico in oklopnico »Retvizan«

so pa baje japonske bombe in grane popolnoma razstrelile. Iz drugega vira pa se iz Tokija javlja, da je japonska vlada admiralu Togu znova ukazala, da mora na vsak način zapreti izhod iz portarturškega pristanišča s tem, da tamkaj potopi več transportnih ladij, ali, če je treba, topničark in križark. Ta vest je prav verjetna! Japonci uvidevajo, da bodo vse njihove vojne operacije imele le malo vpeha, dokler je rusko vojno brodovje zavarovano v portarturški luki, iz katere lahko vsak hip odpluje na morje in nadleguje Japonce, ki bi se radi izkrcali na pol toku Liaotungu. Zato je japonski vladi največ ležeče na tem, da se rusko brodovje, ker se uničiti ne dá, saj zapre v Port Artur, da ne bo več moglo zavirati japonskih operacij. Prva naloga admirala Makarova, ki je včeraj došel v Port Artur in dal na križarki »Askold« pritrditi svoj admiralški prapor, bo torej, da ne le odbije vsak japonski napad, ampak da tudi prepreči, da bi Japonci zaprli ruskemu ladjevju izhod iz pristanišča. Iz Port Arturja se nasproti vestem, ki so trdile, da se »Retvizan« ne dá več popraviti, poroča, da so te dni to oklopnico spravili v notranji pristan, kjer so poškodbo na nosu ladje popravili, da bo lahko »Retvizan« že v nekaj dneh aktivno posegel v boj, ako bo treba.

Morska bitka?

»Daily Telegraph« poroča, da je japonsko brodovje pod poveljstvom admirala Uriu trčila v japonskem morju na vladivostoško eskadro admirala Reizensteina in da se je na širokem morju vnela huda bitka, o katere izidu se pa še ne ve. [Drugi vir pa pravi, da so trčili Rusi in Japonci v zalivu Posjet drug na drugega in da se je tamkaj bila bitka. Ta poro-

čila so v bistvu prav lahko resnična. Nikakega dvoma namreč ni, da se je ruska eskadra držala v bližini Vladivostoka, kjer jo je prav lahko isledila japonska mornarica. Vsekakor pa je vest, da je bila bitka v zalivu Posjet bolj verjetna, kakor da bi se bila vrčila na širokem morju. Takisto pa je tudi mogoče, da je vest o bitki od Japoncev naravnost izmišljena, da bi s tem, kakor smo že včeraj naglašali, pripravili parlament, da bi dovolil nove davke.

Vojne operacije na kopnem.

Rusi so zasedli na korejskem ozemlju Andžu in Sukčen, ne da bi se jim v bran postavilo korejsko vojaštvo. To pač dokazuje, da Japonci pač ne smejo računati na dejansko pomoč Korejcev, marveč, da jim bo treba paziti, da jih Korejci ne napadejo za hrbtom, kadar bo japonska armada zapletena v odločilni boj z Rusi v severni Koreji. Iz Tokija se poroča, da se ruske predstraže, ki so sredi preteklega meseca zasedle Kapsan, počasi umikajo proti reki Jalu, iz česar se sklepa, da imajo že Rusi svojo glavno vojno silo zbrano na reki Jalu in da se bodo že v kratkem pričeli pomikati z vso armado proti Andžu in Pjengjangu. Koliko vojakov že imajo Rusi zbranih na Daljnem Vztoku, nikdo ne vé. Načelnik ruskega generalnega štaba general Saharov se je izjavil, da pošlje Rusija najmanj 400.000 mož v Mandžurijo. On je pa prepričan, da Japonska ne bo mogla postaviti na bojišče nič 200.000 mož. General je svoja izvajanja končal z zatrdilom, da je ruske potrpežljivosti konec in da hoče imeti Rusija gotovost, da bo Japonsko popolnoma pobila na tla. Iz tega pa ni razvidno, ali ima že sedaj Rusija v Mandžuriji toliko vojaštva, ali ga toliko šele odpošlje

LISTEK.

Pod novim orlom.

Zgodovinska povest.

Četrti del.

III.

Premirje, sklenjeno med Napoleonom, Rusijo in Prusko še ni bilo poteklo in že je cesar Franc dne 12. avgusta 1813 napovedal Franciji vojno. Tist se je postavil na čelo koalicije, ki je bila naperjena proti njegovemu zetu, in tej koaliciji se je pridružil Bernadotte, ki je bil sramotno odpadel od svojega zaščitnika Napoleona.

Ilirija se je vedno bala, da pride do te vojne, a sedaj, ko je bila vojna napovedana, je ta vest vendar vse presenetila, kakor bi bila strela udarila z jasnega. In zavrela je kri in vzkipele so strasti in začel se je vihar, mogočen, strašen in usodepoln.

V Iliriji ni bilo skoro nič vojaštva, med tem ko je bila Avstrija že davno prej pripravila vse, da koj po napovedi vojne vdre v Ilirijo. Sedem dni po napovedi je bila avstrijska armada že pred Beljakom in je s svojo desetkratno premočjo vkljub hrabremu odporu zavzela to mesto in prodrla na Gorenjsko. Obenem je

od hrvatske strani prišla čez meje druga avstrijska armada pod poveljstvom generala Milutinovića in dne 22. avgusta zasedla Novo mesto.

In zdaj so se dvignili kmetje. Ne vsi! Boljši, pametnejši kmetje so stali na strani Francozov, kakor tudi meščani, a dvignili so se tisti elementi, ki so bili slepo orodje v rokah skoro vseskozi nemškutarske in reakcionarne duhovščine. Z vseh prižnic, koder je bilo količjak varno, je duhovščina ščuvala ljudstvo na boj za sveto vero in proti framazonskim Francozom. Vzbujala je v ljudstvu najnižje instinkte, živalske nagone in z blazno besnostjo je ljudstvo zgrabilo za orožje. Ne samo na Kranjskem, nego tudi na Hrvaškem in v Dalmaciji. V Karlovcu so kmetje napadli intendanta Contadesa, ga strašno pretepli in ga zvezanega izročili avstrijskemu generalu Knezeviču. Okrog Reke so vstaši ropajoč in požigajoč prodirali proti mestu. Na Kranjskem pa ni bil noben Francoz zunaj mesta varen svojega življenja. V krškem, kostanjeviškem in novomeškem okraju so v nekaterih dneh izginili francoski orožniki in financarji in izginilo je tudi nekaj uradnikov — rešilo se jih je le malo.

Plamen revolucije, ki so jo začetili duhovniki na povelje z Dunaja, se je širil tudi proti Ljubljani, posebno ko so Avstrijci po ljutih bojih, po štirikrat hrabro odbitem naskoku zavzeli Kranj.

Generalni intendant Fouché je valed razburjenja skoro iz sebe dirjal po svoji sobi v škofiji in kakor obseden kričal na Robelota, Toussainta in Beaumesa.

— Neumci ste, največji neumci, kar jih je na svetu. Nekaj dni sem tukaj in že imam dokaze, da je škof Ricci bil glavni avstrijski agent. Tu pogledjte te knjige. Čitajte samo tiste besede, ki so podčrtane — kar po vrsti — in ves našrt Vam bo jasen. In Vi neumneži ste preiskovali farovže in niste prišli na to!

Uradniki so stopili k mizi in li stali v knjigah ter na svoje presenečenje videli, da je Fouché govoril resnico.

— Odredil sem, da se še danes razglasi vojno stanje v Iliriji, je nadaljeval Fouché. Kogar se zaloti z orožjem v roki, se nemudoma ustrelji, brez preiskave in brez sodbe. Najbolje, če se ustrelji v Ljubljani kot eksemplj, dokler je Ljubljana naša, dotlej je še mogoča rešitev. Ali ste

razumeli? Brez pardona, Vam povem še enkrat.

Uradniki so se odstranili, a Fouché je ostal le malo časa sam. Kmalu je prišel general Fresia.

— Se ni obupati, je rekel general. 1800 mož se je prostovoljno oglasilo za vojno. Izvežbani niso ali navdušeni so. General Belotti odrine jutri z njimi na Gorenjsko. Čez Predel došla vojska je pregnala Avstrijce iz Beljaka, a držati se tam ne bo mogla, ker je premajhna.

— Kako je mišljenje v Ljubljani? je vprašal Fouché.

— Meščanstvo je za nas. Le nekaj ljudi, ki so v duhovniških rokah, simpatizuje z Avstrijci. Nemci niso zanesljivi, a ti Nemci so skoro sami krščeni Židje, strahopetni in zavratni in se bodo oklepali tistega, ki bo gospodar v mestu.

— Branite mesto, dokler morete. Jaz grem v Trst. Notranjska je naša, in kaže se, da ostane zvesta — tudi Primorska je zvesta. Od tam Vam pošljem pomoč.

Policija je tisti dan poskusila aretovati škofa Riccija, ali ni ga dobila. Dasi je bil Ricci pod policijskim nadzorstvom, se mu je vendar posrežilo pobegniti. Tudi razni drugi višji

in nižji duhovniki so bili skrivaj zapustili Ljubljano. Seveda je policija zopet izvršila celo vrsto hišnih preiskav, ki pa so bile zopet brezuspešne.

Dne 26. avgusta je Fouché zapustil Ljubljano in se je odpeljal proti Trstu. Bil je za svojo osebo strahopetnik, ali organizatoričen talent prve vrste. Na potu je povsod vnel ljudi na boj zoper Avstrijce. In povsod se je nepričakovano mnogo ljudi oglasilo za vojaško službo, največ med Postojno in Razdrtim, kjer se je Fouché ustavil pri hiši, ki se še danes imenuje »pri Marmontu«, ker je maršal Marmont nekoč tam prenočil.

Tudi Konrad se je oglašil za vojno in general Fresia ga je sprejel v zlo pohabljeni desni roki in ga dodelil oddelku, ki je imel braniti ljubljanski Grad.

— Prišel je vihar, moja Mara, je rekel Konrad, ko se je prvič odpravil na službo. Zdaj kličeta narod in domovina in jaz moram iti.

In Mara je bila močna in neustrašna in ni mu branila z nobeno besedo, čeprav sta ji boleli in strah trgali srce, kajti šutila je resnost časa in uvidevala, da je Konrad storil samo svojo dolžnost.

Japonci rušitelji mednarodnega prava.

V diplomatskih krogih se govori, da so vse velesile obvestile rusko vlado, da smatrajo s stališča mednarodnega prava pritožbe, priobčene v ruski protestni listi proti postopanju Japonske kot upravičene in da je za vsa, mednarodno pravo rušča dejanja Japoncev ob izbruhu vojne in med vojno odgovorna japonska vlada.

O japonski armadi.

Bivši angleški oficir in dolgoletni profesor angleškega jezika na Japonskem, I. I. Norman, je priobčil v angleških listih zelo zanimivo sodbo o japonski armadi, ki je v direktnem nasprotju s slavošpevi, ki jo pojo po raznih nemških listih takozvani »strokovnjaki« — japonskemu vojaštvu. Norman ne ceni japonskih uspehov v kitajsko-japonski vojni l. 1894. posebno visoko že z ozirom na to, ker niso imeli Japonci v Kitajcih enakovrednih nasprotnikov in je v tej vojni padlo nerazmerno malo ljudi, in se boji, da bo tekmovalnost med častniki, ki pripadajo plemstvu Sakuma na eni in Čosu na drugi strani, vplivala zelo slabo na disciplino. Sakumanci imajo dejansko največjo oblast v rokah, zlasti pa pri mornarici, dočim Čosumanci prevladujejo v armadi. Zatorej vladav obeh strujah velika nezadovoljnost. Dokler je bila armada še mala, je dajalo starodavno plemo Semurai dovolj krepkih vojakov. Dandanes je v vojski dosti telesno manj vrednih elementov. Prebivalstvo je v celoti preje slabotno, nego krepko. Japonec je zelo podvržen raznim boleznim na vratu in na pljučih. V mrzlejšem podnebju vsekakor ruski vojak v vztrajnosti visoko nadkriljuje japonskega.

Japonski vojak je hraber in se ne boji smrti, isto pa velja tudi o Rusu in morda še bolj upravičeno, ker je Rus v resnih bojih že izkušen. Japonska armada pa se ni še nikdar poizkusila v moderni bitki na suhem. V taktičnem oziru se torej ne more ni malo meriti z rusko armado. Pehota je najboljši del japonske armade; vendar pa zavira njeno sposobnost težka prtljaga, ki ni v nikakem razmerju z malimi telesnimi močmi japonskega vojaka. Topničarstvo ima dobro orožje, a zelo ničvredne, slabotne konje. Zlasti slabo sodi Norman kot doslužen konjeniški oficir o japonskem konjeništvu. Sicer pa Japonci sami priznavajo, da je njihova kavalerija zelo slaba. Japonsko konjeništvu, ki je jako maloštevilno ni niti sposobno zarekognosciranje, še manj pa, da bi moglo v odločilnem trenutku vplivati na končni dobri izid bitke, dočim imajo Rusi številno, vztrajno in izborno izvežbano konjeništvu — kozake. Vsled slabih konj bo brez dvoma trpela tudi japonska artiljerija. Z ozirom na to je za Japonce vse odvisno od tega, da nastopijo, kakor mogoče hitro prot Rusom z vso močjo, dokler še ti ne zbero vseh svojih vojnih sil na bojišče. Rusi bodo namreč najbrže izkušali sovražnika izvabiti globoko v Mandžurijo in tamkaj japonsko armado, ako bi tudi bila številnejša nego ruska, uničiti s svojo briljantno strategiko in taktiko in svojim izvežbanim konjeništvom in jahajočim topničarstvom.

Državni zbor.

Dunaj, 9. marca. Današnja seja je že tekla po starih tirih, po kakršnih se premiče parlamentarno življenje v Avstriji že par let. Začela se je zopet stara dolgočasna obstrukcija z nujnimi predlogi, glasovanjem po imenih, stvarnimi popravki itd. Sicer pa je dr. Körber sam pokazal, da hoče imeti razdražene Čehe. S svojim odgovorom na

interpelacije zaradi praških nemirov je takorekoč poslušal posl. Irota, ki mu je klical prejšnji dan: »Vse mite biš proti Čehom! Sami slođinoi!« — Na posebno stališče se je postavil — vsaj v mislih — ministrski predsednik, ko je branil razposojnosti nemških buršev kot »stare pravice«. Vsak diplomatični začetnik bi se bil v sedanjem kritičnem času zdržal takih izjav, le dr. Körberju sedi nemška pristranost preveč v možganih. Posledice tolike netaktnosti seveda ne izostanejo.

Nastop dr. Körberja v pa tudi potrjuje vest, ki se je ravno danes začela raznašati, da snujejo Nemci velike načrte, s katerimi bi se naj doseglo parlamentarno ozdravljenje. Dasi se naklepi snujejo tajno, vendar priznavajo nemški listi, da so se res v tem oziru že vršili neobvezni dogovori vodilnih politikov.

Ker niso Čehi dosegli debate o Körberjevem govoru, porabili so po edini govorniki pri Šilenyjevem predlogu priliko zaradi napadov na Sokole v Iglavi, da so poučili vlado o resnici praških izgrediv. Sicer pa je Čehom ta prehod prvi pokazal v svojem govoru Nemeš dr. Gross. Istotako se je tudi contra-govornik Schücker baval obenem z iglavskimi in praškimi izgrediv. Glavni govornik pro, posl. Fresl je govoril češko, proti koncu pa je povedal kroni in vladi nekoliko zelo ostrih nemških besed. Vzdrževal je svojo trditev, da je vlada izgrede v Pragi naročila, da bi mogla nastopiti proti Čehom. Ministrskega predsednika je imenoval krivoprisežnika, za kar ga je predsednik ukoril. Svoj govor je Fresl zaključil: »Prosim vas, nikar se ne razburjajte; govorili bomo še drugače, da odpremo našemu ljudstvu oči, da vidi, v kakšnih rokah se nahaja. Druzega ne storimo, kakor da delujemo, da pače sedanja vlada. Proč s Körberjem! Proč s krivico!«

Posl. Šileny je imel dolg zaključni govor k svojemu predlogu. Med njegovim govorom je zopet prišlo do hrupnih prizorov, ko je govornik očital Nemoem razne politične umore in brezsrčnost, ker iz svoje obstrukcije v češkem deželnem zboru niti podpor vsled ujm prizadejim niso izločili. Nemeš Albrecht, Pacher, Grössl in Glöckner so neprestano kričali nad govornikom. Končno se je razvila pravcata debata o obstrukciji v češkem deželnem zboru. Pri poimenskem glasovanju se je nujnost Šilenyjevemu predlogu odrekla ter se seja zaključila ob 6¼. zvečer.

Predsedništvo namerava ta in prihodnji teden vsak dan imeti seje do večera.

Iz parlamentarnih klubov in strank.

Dunaj, 9. marca. Poljski klub je sklenil, da pozove vlado, naj na vsak način skliče državni zbor tudi po Veliki noči, ker le na ta način je mogoče doseči saniranje parlamenta. Med tem zasedanjem se naj izvolijo tudi delegacije. — Slovanska zveza je poslala v parlamentarno komisijo namesto posl. Ploja svojo novo moč posl. Šukljeta. — Zveza nemške ljudske stranke je imela nocoj sejo, pri kateri je poročal dr. Derschatta o političnem položaju.

Izgredi v Pragi.

Praga, 9. marca. Danes so se na Grabnu obnovile demonstracije zoper nemške visokošolce, ki so prišli v celih izprevodih izivati s čepicami in pruskimi trakovi. Razen čeških dijakov in nebrojnega občinstva se je udeležilo demonstracij tudi 200 čeških deklet 16 do 20 let starih. Nemški dijaki so bili hipoma obkoljeni in množica jih je od vseh strani pritiskala, da se gibati niso več mogli. Iz tega položaja jih je rešila policija na konjih ter jih spremila v kazino. Zaprtih je bilo okoli 20 demonstrantov. Društvo čeških odvetnikov je sklenilo, da brani brezplačno vse obtožene demonstrante.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 9. marca. V zbornico je prišel tudi novi minister grof Khuen-Hedervary, ki so ga ob-

suli člani liberalne stranke, dočim so ga Kossuthovci zasmejevali. Ministrski predsednik grof Tisza je utemeljeval svoj predlog za izpremembo opravičnika. V začetku je pač opozicija zagnala hrup ter vpila: »vse z njim!« Končno pa je nastal mir. Vzrok in namen izpremembe opravičnika je utemeljeval s potrebo, da se nujni zakonski načrti sumarično rešijo. Tudi v definitivni opravičnik bi prenesel način hitreje razprave, vendar pa želi, da bi pri tem še sodelovale vse stranke. — Za njim so govorili posl. Ugron, Ratkay in grof Zichy. Ker je zahtevalo nad 20 poslancev glasovanje po imenih, se jim je moralo ugoditi. Pri tem je predsednik opazil, da se glasovanja za Tiszov predlog ne zapisujejo, vsled česar se je glasovanje proglasilo za neveljavno ter se bo vršilo znova v petkovi seji. Med govorom ministrskega predsednika je zaklical z galerije neki kološvarski meščan: »Eljen neodvisna stranka! Eljen madjarsko poveljevanje! Proč s Tiszom!« Opozicija je pripravila na trd boj ter je že sklenila, da prepreči sprejetje Tiszovega predloga z vsemi sredstvi tehnične obstrukcije.

Odpravljen jezuitski zakon na Nemškem

Berolin, 9. marca. Nemčijo bodo zopet smeli »osreščevati« jezuiti, ki so bili 30 let izgnani. Drž. zbor je namreč nedavno sklenil, naj se zakon, ki zabranjuje jezuitom naselitev na Nemškem, odpravi. Zadnje upanje svobodomiselnih slojev je bil zvezni svet. Toda včeraj je tudi zvezni svet pritrdil sklepu državnega zbora, in s tem so jezuitom odprta vrata v Nemčijo.

Punti na Španskem.

Madrid, 9. marca. V Valladolidu so se že zopet primerili veliki izgrediv. Demonstrantje so vdrli v trgovine, kjer prodajajo orožje ter se polastili orožja. Policija je zopet na množico streljala. Ministrski predsednik je izjavil v zbornici, da imajo ti dogodki revolucijski značaj. V Barceloni so bili čez noč nabiti po celem mestu veliki anarhistični lepaki.

Dopisi.

Iz kočevskega okraja.

(Nekaj pšic.) I. Družbo treznosti vpeljal je gosp. administrator Tomaž Zabukovec v Dragi. Zgodilo se je to povodom neke botrinje. Ker pa še vedno vozi pogostoma s pramčkom vino iz potoškega konzuma, povprašujejo pobožni člani: Čemu to? Tomaž se je že parkrat obregnil, češ, ne glej me, poslušaj me — pa boš zveličan. To je preklicano po ceni morala. II. Veseli so društva »treznost«. Poplaninci in drugi. Zakaj pa? I no, zato, ker Tomaž ob času pobiranja prostovoljne bire, kakor s silo jemlje od njih doma skuhan »slivovko«. Sedaj boče mogoče to popustiti, ker bo trezen — do prve priložnosti. — III. Potreben je pač Tomaž društva »treznosti«, da se ne boče zibal na svojem vozičku, kadar se bo vračal iz potoškega farovža ali konzuma domov. — Zatorej ima namen, pri nedeljskih očenahih dati še en očenah in češčenomarijo za dober uspeh društva treznosti. — IV. Narodnjak pa tak — kdo? I Tomaž Zabukovec v Dragi. On je predlansko leto okoli 26 K pčbasal v svojo malho. Zložene so bile za nakup slovenske zastave. Seveda boče rekli, da je on že pod zastavo namreč pod frankfurcarco. Prilastil si je slovenske kronce in lahko reče: »Heil!«

Iz Trsta. Tržaški obrtniki, ki se vedno pritožujejo, da tukajšnji slovenski posestniki in stavbeniki premalo gledajo na svoje rojake obrtnike in da podpirajo s svojimi v različne stroke spadajočimi deli rajši tuje obrtnike. Posebno začetniki se morajo truditi in truditi, da kako delo vjamejo. Ali bi ne bilo umestno se malo bolj ozirati na domače ljudi, da se jim ne boče treba izseljevati v ... Ameriko. Saj pri tem različni delodajalci pač nič ne izgube in naši obrtniki se s svojim znanjem tudi lahko kosajo s tujimi; zraven se bodo opomogli in Trst boče imel zopet par Slovencev več v svoji sredini. Koliko jih je, da bi radi poskusili svojo srečo, ali boče se, da bodo morali zopet nehati zaradi brezbriznosti nekaterih domačincev. Pomisliti je treba kaka draginja vlada v

našem mestu, kako so stanovanja draga in zelo, zelo se mora mučiti, da celo sam sebi pritrgovati, da za more kljubovati tem razmeram ali še celo zapreti. Koliko se jih s tem uniči! Od samih obljub tudi tukaj ne morejo živeti, temveč podpirati jih je treba v resnici. Torej na noge slovenski delodajalci, ne dajajte našim sovražnikom zaslužka, temveč ozirajte se na domačince in prav gotovo vam bodo obrtniki zelo, zelo hvaležni in sčasoma vam poplačali to dobroto v marsikaterem oziru.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. marca.

— Javno vprašanje.

Piše se nam: V sobotni številki »Slovenca« se je proglasil za kandidata za deželnozborski mandat Kranj, Škofja Loka, Tržič neki Franc Demšar, in sicer se piše v »Slovencu«: »Na podlagi iz volilnega okraja došlih informacij in izraženih želj, se je klerikalni odbor izrekel za to kandidaturu«. Vprašamo torej: Odkod so do bili te želje in informacije? Poizvedoval sem pri nekaterih volilcih v raznih občinah in nikjer se ni ničesar vedelo o tem — nobeden ni bil nič vprašan in ni ničesar nasvetoval. Izvedel sem pa, da je Demšar zasebni kandidat dr. Kreka in znanega rogovileža, selškega župnika Tomaža Rožnika in klerikalni odbor se je na edino željo teh dveh gospodov oziral. Vprašamo torej: Kje so tisti volilci, kje so tiste občine, katere so bile vprašane glede kandidata? Na dan z imeni! Ali imen ne bo na dan! Iz tega je razvidno, kako se v klerikalni stranki po ljudski volji kandidatje postavljajo. O klerikalnem kandidatu Demšarju hočemo v prihodnje kaj izpregovoriti.

Več volilcev.

— Kandidat Demšar.

Iz Selške doline se nam piše: Iz »Slovenca« smo izvedeli, da je imel klerikalni kandidat (bolj resnično rečeno Krekov kandidat) Demšar shod na Češnjici. Kakšen je bil ta shod, se razvidi iz tega, ker ogromna večina volilcev — zlasti iz spodnjega dela selške občine — še vedela ni za shod. Zakaj ne skliče Demšar javno naznanjenega shoda v sredini občine v Selcih, katerega bi se zamogli vsi udeležiti in na katerem bi ne mogel Čočov takih otrob vezati? Nad vse smo se zavzeli, ko smo čitali, da je bil predsednik klerikalnega shoda (zakotnega shoda) železniški župan g. Košmelj. Kaj pravijo k temu napredni odborniki železniške občine? Šteli smo dosedaj g. Košmelja za moža — ako tudi bolj mirnega — vendar naprednega mišljenja — in sedaj predseduje skrivnemu klerikalnemu shodu. Tega si ne moremo tolmčiti! Taki shodi so pomenljivi? In kako! Selški Tomaž, par kimovcev, in Čočov France razvijajo duhoviti program ter se proglasi za kandidata. Železniški župan da svoj blagoslov. — Ogromna večina volilcev pa še za to ne ve in se tudi ne vpraša.

— »Slovenec« je pisal v neramnem članku »Osodepolne razmere« tudi to-le: »Treba pač vbiti tem oholim ljudem v glavo, da je uradnik služabnik ljudstva ter da dobro živi ob njegovih žuljih«. Mi se popolnoma vjemamo s tem stališčem — a kar velja za uradnike, velja tudi za duhovnike. Tudi duhovnik ni družega kakor uradnik, duhovnik ni več kot hlapec ljudstva, in sicer zadnji, ker je najmanj potreben, pa največ požre. I zato je treba najprej farjem vbiti v glavo, da so hlapci ljudstva in da se maste ob njegovih žuljih.

— Klerikalci in »Sokol«.

»Slovenec« je priobčil v soboto izpod peresa znanega ježkovskega literata poteklo notičico, v kateri ponuja »Sokolu« svoje dobre svete. Ne vemo kako pridejo ljudje, ki se zbirajo okrog »Slovenca« do tega, da zalagajo »Sokola« z dobrimi svetmi, saj vendar vedo, da bi se vsak »Sokol« sramoval s kakim klerikalcem pri isti mizi sedeti. Kar se tiče starost, pa bodi povedano, da je bil dr. Tavčar na obnem zboru soglasno izvoljen za starost — in na obne zборе hodijo pač ravno

tisti člani, ki se najbolj zanimajo za sokolstvo — da se ni nikdar ponujal in da je tudi vsak trenotek pripravljen odstopiti, če je v Sokolu kaka struja, ki to želi. Torej kar na dan, da se vidi, koliko je resnice v »Slovenčevih« noticih.

— Škofove kasarne v Št. Vidu pa ubogi naš kmet!

»Našega premilostnega knezoškofa vneta skrb (!) za večni in častni blagor (!) slovenskega ljudstva in ljubljanske škofije namerava z doneski vernega slovenskega ljudstva (!) sezidati znamenite zavode, namreč: deško semenišče, konvikt in gimnazijo. O teh zavodih ste, dragi Slovenci, že mnogo čuli ... itd., tako se pričinja nekega katoliškega odiruškega škofovega agenta reklama v »Družinski Pratik« za l. 1901, ki jo tiska »Kat. Tiskarna«. Ti znameniti zavodi pa izgledajo takole: Trije veliki četerokoti. Približno velika slavnostna dvorana, pritično 48 sob, v prvem nadstropju okoli 50 sob in dvoran in kapela, v drugem nadstropju okoli 45 sob — vseh sob nad 150. Pritličje obsega šolske sobe, v prvem in drugem nadstropju stanovanja za profesorje, prefekte itd. Stroški stavbe znašajo 600.000 glid. = 1.200.000 K in vse to naj plača »verno slovensko ljudstvo«, potem pa pomaga škofu jih še vzdrževati! Zdaj naj pa to »verno slovensko ljudstvo« se zdrami in vrže tiste črne pijavke od sebe, ki se pritiskajo na njegov žep, in ki bi tudi rade izpraznile — deželno blagajno.

— Lov na testament.

Litije se nam piše: V Šmartnem pri Litiji je nagloma obolela delavka Terezija Martinčič. Seveda so takoj poslali po »gospoda«, namreč po kaplana, da uredi, kar treba za večnost. »Gospod« pa tudi ni pozabil poizvedovati, kako je kaj z — mošnjičkom Terezije Martinčič. In menda ni slabo naletel, kajti kmalu potem, ko je »gospod« odšel, je stekla čez ulico račka ali mežnarica, za njo neke druge račke in nazadnje »slavnoznaní bebec« ali mežnar. Ljudje niso vedeli, kam gre ta družba, ker je bil ravno pustni dan, ali naposled se je vendar zaznalo, da je družba šla nagovarjat ubogo delavko, naj kaj zapusti cerkvi za »lahjtarje« in naj ji izroči hranilnično knjižico. Ker pa Terezija Martinčič ni hotela o tem nič slišati, niti povedati, kje da je hranilnična knjižica, so račke in mežnar začeli sami preiskovati, kje da je hranilnična knjižica. Ženska je bila v velikem strahu, da jo vržejo s postelje in da tudi posteljo preiščejo. Strah je bil toliko večji, ker bi bili v posteljni slami dobili »krščanski plen« — hranilnično knjižico. Žalostnega srca je odšla družba, ki je tako vztrajno iskala hranilnično knjižico, češ, morda je kdo knjižico ukradel. Iz previdnosti pa so poslali neko Marijino devico, da bi ostala čez noč pri rešeni bolnici in pazila, da ne dobi kdo drugi hranilnično knjižico ali pa pregovori bolnico, da izroči to knjižico »za cerkev«. Ob 2. uri jutraj je ta »devica« začela žensko nagovarjati — naj vendar pove, kje da ima hranilnično knjižico. Ženska, boječ se, da začne Marijina devica preiskovati še posteljo, se je izgovarjala, da je knjižica že v dobrih rokah. A niso ji verjeli in »račka« je šla v Ljubljano v posojilnico, ki je nekje pri nunski cerkvi in naročila, naj tistega zapro, ki bi prišel s hranilnično knjižico Terezije Martinčič ... Tako se je počela ta drhal, da bi ubogo delavko oropala. In take vrste ljudje si upajo govoriti, da smo napredni Šmarčanje podivjani in da pohujšujejo ljudstvo z naprednimi časopisi? Kje je večja podivjanost, pri duhovniški, ali pri naši stranki in kje se vrše večje lumparije?

— Vljudno vprašanje.

Piše se nam: Na shodu vinogradnikov v Mariboru je Fr. Girstmeier trdil, da je bil poslanec Robič povabljen sodelovati pri shodu, a je odstopil — pač pa poslal svoja vina za poskušnjo. Vljudno prosimo pojasnila, če je to resnično.

— Dalje v prilogi.

— **Škandalozno sleparstvo** se je zgodilo v goriški o. k. kmetijski družbi. Goriški sodnik je imel v sredo dopoldne volitev 10 članov v osrednji odbor. Slovenskih volilcev je bilo zbranih 90, toda 24 izmed njih ni dobilo legitimitacije za volitev, dasi so plačali udmino za leto 1904. Deželni glavar Pajer je trdil, da ti člani niso plačali in jih ni pustil voliti. S tem sleparstvom je Pajer dobil pri volitvi lahko večino. Laških glasov je bilo 88, slovenskih pa 66, ker so 24 slovenskim volilec ukradli volilno pravico. »Soča« je zaradi tega lopovstva energično nastopila in začela odločen boj proti Pajerju.

— **Lepa manifestacija.** 370 slovenskih dam iz Ljubljane, Trsta, Gorice in Voloske, je poslalo danes Rusom brzoglavno izraz svojih iskrenih simpatij.

— **Učiteljske vesti.** Učitelj v Naklem Ivan Kiferle je imenovan nadučiteljem v Preski. Nadučitelj v Št. Vidu pri Vipavi Mihael Bregant je premeščen v Sostro. Začasni učitelj v Grabovem Ludovik Dermelj je imenovan stalnim učiteljem istotam.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri v petek se poje četrti Strausova komična opera »Cigan barona«. — V nedeljo pop. se igra zadnjič »Pot okoli zemlje v 80 dneha«. — zvečer pa se uprizeri prvič Aubertova opera »Nema iz Portici«. Opera se vrši na korist kapelniku slovenskega gledališča, gosp. Hil. Benišku.

— **Koncert „Glasbene Matice“.** V soboto, dne 12. marca leta 1904. bo v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma« ob pol 8. uri zvečer koncert pod vodstvom koncertnega vodje gospoda M. Hubada. Sodelujejo: gospod Stanislav Orželski, tenorist slovenske opere, gospod Josip Procházka, pianist in učitelj »Glasbene Matice«, pevski zbor »Glasbene Matice« in godba sl. c. in kr. pešpolka št. 27., pomnožena z nekaterimi člani »Glasbene Matice«. Vzporod: 1. a) Anton Foerster: »Povejte, ve planine«. (Ivan Resman.) b) Anton Nedvč: »Luna sije«. (Dr. Fr. Prešeren.) Tenor-solo poje g. dr. Pavel Kozina, član pevskega zbora. Poje moški zbor. 2. a) Dr. Anton Dvořák: »Na tačkách.« b) Bedřich Smetana: »Koncertna polka (Fis-dur). Na klavir svira g. Jos. Procházka. 3. Josip Procházka: a) »Zvezde žarijo.« (Oton Zupančič.) b) »Poslednja noč.« (Anton Askerc.) c) »Tak si lepa.« (Simon Jenko.) Pesmi, poje g. Stanislav Orželski. Na klavir spremlja g. Jos. Procházka. 4. Anton Lajovic: b) Scherzo za veliki orkester. b) Andante za veliki orkester. Izvaja orkester. 5. Fran Liszt: Fantazija na motive iz Gounodove opere »Faust«. Na klavir svira g. Jos. Procházka. 6. Anton Lajovic: »Gozdna samota«. (Bieberbaum-Finžgar.) Za ženski zbor in orkester. Op. 3. 7. Dr. Gojmir Krek: a) »V brezupnosti.« (Simon Jenko.) b) »Misli.« (Dragotin Kette.) c) »Tam zunaj je sneg.« (Drag. Kette.) Pesmi, poje gosp. Stanislav Orželski. Na klavir spremlja g. Jos. Procházka. 8. Dr. Anton Dvořák: Slovenski ples št. 8. (G-mol). Izvaja orkester. 9. Anton Lajovic: a) »Začela je roža.« (Falke-Golar.) Pesem s spremljevanjem klavirja. b) »Pesem starca.« (Koljcov-Zupančič.) Pesem s spremljevanjem klavirja. c) »Serenada« (Oton Zupančič.) Pesem s spremljevanjem orkestra. Poje g. Stanislav Orželski. 10. Šest močanih a capella zborov. a) Dr. Gustav Ipavec: »Tiček.« (Narodna.) b) Dr. Anton Schwab: »Moji devojčici.« Serenadica. (A. Ganser.) c) Dr. Gojmir Krek: »Vabilo.« (Simon Jenko.) d) Anton Lajovic: »Večerna pesem.« (Bieberbaum-Finžgar.) Iz op. 2. e) Anton Lajovic: »Napihnica.« (Bieberbaum-Finžgar.) Iz op. 2. — Klavir: Nov koncertni klavir »Glasbene Matice« od c. in kr. dvornega in komornega izdelovalca klavirjev Ludovika Bösendorferja na Dunaju. Med izvajanjem posameznih točk bodo vrata zaprta. — Cena prostora: Sedeži po 4, 3 in 2 kroni, stojišča po 1 K 20 h, za dijake po 60 h se dobivajo v trgovini gospoda J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni. Programna knjižica z besedilom in motivi se dobiva po 20 hel. istotam.

— **Generalna izkušnja za koncert „Glasbene Matice“** je v petek, dne 11. marca v »Narodnem domu«, in sicer za ženski zbor ob šestih, za mešani in moški zbor ob pol sedmih zvečer.

Odbor vljudno prosi vse častite člane pevskega zbora, da blagovolijo sigurno in točno priti.

— **Gosp. glavarju Viktorju Parmi** je k presilajnemu uspehu njegove opere »Amakonke« v Zagrebu po premijeri šeststala intendant slovenskega gledališča in več Parmovih čestilcev brzoglavno in pismeno.

— **Gdč. Krista Ruckova** je angaževana za tri leta na dež. gledališču v Zagrebu.

— **Poročilo o predavanju gosp. župana Hribarja** v »Slovenskem planin. društvu« smo morali radi obilice gradiva odložiti za jutrišnje številko.

— **Na adreso slav. južne železnice!** Zveza med Ljubljano in Trstom je precej slaba. Pomislite samo, da od 5½ ure jutraj pa do 1 ure popoldne ne odhaja nobeden osebni vlak iz Ljubljane do Trsta! Ali bi ne bilo umestno, da bi slavno vodstvo južne železnice podaljšalo n. pr. tisti osebni vlak, ki prihaja v Ljubljano dopoldne ob 9½ uri iz Celja še do Trsta? Takisto pa bi bilo tudi dobro, ko bi iz Trsta do Ljubljane vozil kak osebni vlak n. pr. popoldne, vaj ob 9. ure dopoldne do 6½, ure zvečer ne odhaja noben osebni vlak iz Trsta do Ljubljane! Merodajne kroge v Ljubljani in v Trstu opozarjamo na ta nedostatek v železniški zvezi med Trstom in Ljubljano. Slavno direktorju južne železnice pa prosimo, da čimprej mogoče ustreže v tem oziru potujočemu občinstvu!

— **Potres.** Danes jutraj ob 5. uri 24 minut se je primeril v Ljubljani precej močan potres. Čutili so ga tudi v ljubljanski okolici. V nekaterih ljubljanskih hišah so se potresa prav močno prestrašili. Potresna opazovalnica pravi, da mora biti središče tega potresa nad 100 km od Ljubljane. V Vevčah je baje v nekih sobah vsled potresa počil omet. Iz Beljaka se nam piše: Danes jutraj je bil tu 3 sekunde trajajoč potres. Iz Celovca se nam poroča: Ob 5. uri 26 minut jutraj je bil tu šest sekund trajajoč potres. S P. re. ma smo dobili obvestilo: Tu je bilo čutili danes jutraj ob 5. uri 25 minut močan, 3 sekunde trajajoč potres. Smrčel juga. Valovito. Z Naklegla na Goriškem se nam naznaja: Danes jutraj ob 5. uri 25 minut precej močan potres, spremljan z bobnenjem.

— **Slovenski tamburaški in pevski klub „Šiška“** priredi v nedeljo, dne 13. t. m. zabavni večer v korist revnim šišenskim šolarjem v gostilni »pri Anžoku«. Začetek ob pol 8 uri zvečer. Vstopnina 40 vin. za osebo. Z ozirom na čisti prebitek se osebna vabila ne razpošiljajo. Preplačila se v ta namen hvaležno sprejemajo.

— **Tretje javno predavanje**, ki ga je priredilo »bratno društvo« v Dolenjem Logatcu v nedeljo 6. t. m., se je obneslo prav polno. Predavatelj g. dr. Fr. Novak je rešil svoje naloge »o kmetijstvu in obrti« prav dobro. Mnogobrojno občinstvo mu je sledilo z vidnim zanimanjem. In vsaj je bil tudi tema g. predavatelja prav zanimiv. Najprej nam je podal g. predavatelj jasno zgodovinsko sliko o razviku obrti in kmetijstva, povdarjajoč dejstvo, da je bila obrt nekaj tesno združena z kmetijstvom. Na to nam je naslikal delovanje takozvanih »ceh«, kakor posledico razdrožitve obrti in kmetijstva. Precej temeljito se je potem dotaknil g. predavatelj obrti, in tudi kmetijstva, kakor samostojnih panog. Tu nam je podal dobro sliko obeh strok, s posebnim ozirom na razno orodje, ki ga rabi današnji človek pri obrti in kmetijstvu. Pri tej priliki smo zvedeli, s kakimi orodji je človeštvo izvrševalo svoj poklic nekaj, in s kakšnim orodjem deluje človek danes. Gospod predavatelj nam je tudi povedal precej zanimivih podatkov iz delavskega, kakor tudi kmetijskega gibanja raznih držav, kako konkurira obrtnik in kmet z fabrikantom in veleposelstvom. K sklepu svojega skoro dve uri trajajočega govora nam je podal g. predavatelj nekaj obris obrtniškega in kmetijskega razvoja bodoče generacije. — G. predavatelj je žel za svoj govor navdušeno pohvalo. — Lahko trdimo, da ideja — prirediti po kmetih taka poljudna javna predavanja, kakršno je prišlo prirediti ravno »bratno društvo« v Dolenjem Logatcu — obeta donesti mnogo, mnogo koristi. Naš ukaželjni kmet dobi ravno na takih predavanjih nekako širše obzorje in nekak interes do stvari, o katerih je sicer mogoče že nekaj slišal, a prave stalnosti še ni dobil. In kako zanimivi so potem razni obimni pogovori po takih predavanjih, ve le tisti, ki se jih sam udeleži. Iz teh pogovorov se pač lahko posname, da je naš kmet treznomisleč, le to napako ima, da je prekonservativen in preboječ, oziroma da tiči v njem še oni suženjski duh, ki ga je prejel od svojih

pradedov — ko je naš kmet le toliko veljal, kolikor je ravno plačal in ko se je našega kmeta smatralo le za malo boljše živino. Izobrazbe dajte našemu kmetu pa ne pristranske, temveč obče in videli bode, da se »vremena Slovence« v kratkem zjasna. — Zato pa kličmo vsem pravim prijateljem slovenskega kmeta: »Posnemajte bralno društvo v Dol. Logatcu!«

— **Iz Smartna pri Litiji** se nam piše: Nekdo se je čutil poklonnega, v »Domoljubu« z dne 4. t. m. z notico »groš ali pet krajcarjev« v imenu Šmarčanov nekaj posmoditi; no, pa kaj se hoče, saj kar tisti, ljudstvu valjani listi piše, je za nerazodene sama resnica. Samo tisti je ne verujejo, kateri imajo še kaj čuta za resnico v sebi. Jaz pa zatrdim vsakemu, da nisem imenoval nikogar neumni kmet in tudi nisem nikogar ozmerjal. Tisti, ki še ne vedo, da imam v naši državi že več let kronsko veljavo, naj bodo poučeni, da je izdaja poštnih znamk samo v kronski vrednosti ter jim hočem iz zadrege pomagati in dokazati, da je 10 hl več ne le v številu, temveč tudi v vrednosti, kajti krajcar in groš nimata danes nobene veljave več. Zve stega sotrudnika »Domoljuba« pa vprašam, zakaj že ni poprej za to skrbel, ako smem uradovati ali ne? Zakaj je čakal do gotovega časa? Kdo mu želi škode, ali pa drugemu zaradi njega? Povem mu pa, da sem smel veliko poprej uradovati, ko se njemu o javorskih ženskah še sanjalo ni. To lahko pove tudi tistim, ki si zaradi tega glave belijo.

— **V. Watzak.** V noči dne 5. t. m. so poskušali neznan lo povi vlomiti v hišo gospe F. Durjava v Rakitniku pri Postojni. V hišo so hoteli priti od dveh strani, kajti posluževali so se različnega orodja. Gospo, ki je bila sama v hiši z desetletno deklico, vzbudi ropot in začne sosede na pomoč klicati. Ko so lopovi slišali klic gospe, so jo odkurili. To je že drugi slučaj, da se je poskušalo vlomiti v tej okolici.

— **Postaja Slovenji gradec.** Dne 15. t. m. se na progi Sp. Dravograd-Velenje ležeče postajališče mesto Slovenjigradec otvorila za osebni in prtljažni promet.

— **Mariborsko porotno sodišče** je obsodilo 26letnega mizarkega pomočnika Antona Juharta, ki je v neki gostilni pri Št. Janžu na Drav. polju zaklal pijonirja Štefana Ekarta, v štiriletno ječo.

— **Napačni župnik.** V Ljutomer je prišel te dni dobro rejen in obrit moški ter se izdal za župnika iz Hrvaške. Orožnikom pa se je zdel župnik sumljiv — najbrže niti hrvaško ni znal — ter so ga vprašali za izkazila. Ker se ni mogel izkazati, peljali so ga k županstvu, kjer se je dogotalo, da je ta »župnik« bil lani v ondnotnem naravnem preskrbovališču ter se imenuje Anton Jäger, — krojaški pomočnik iz Weizla. Kaznovan je bil že 18krat.

— **Utonil je** v Ščavnici mlinar Tomaž Verzel, ki je bil v službi pri Jos. Kuplenu v Žihlavi. Zabredel je pijan v vodo.

— **Akadem. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu** ima 12 t. m. v društvenih prostorih svoj VII. izvanredni občni zbor. Spored: Slučajnosti.

— **Društvo „Naprej“ v Gradcu** priredi v nedeljo, dne 13. marca 1904 v »Steinfelder Bierhalle« zabavni večer.

— **Slovensko akademsko društvo „Ilirija“ v Pragi** ima svoj IV. redni občni zbor dne 10. t. m. »u Sedlaru« Karl. nam. ob 8. uri zvečer.

— **Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.** Radi hudodelstva požiga se je imel zagovarjati črevljarski vajenec Ant. Janše. Martinu Manariču je bila dne 1. decembra l. l. zažgana hiša. Goreti je začelo okoli poldneva, videl pa ni nihče, da bi bil kdo zažgal Jožef Ivanetič, črevljarski pomočnik, ki je prvi zapazil, da gori. Izjavi tudi, da Janše ni bil priden, da je rad lagat itd., tudi je bil od sorodnikov naprošen, da pri sodišču izjavi, da nič ne ve. Vajenec Jožef Golobčič pri Ivanetiču izpove isto. Stefan Janše, brat obtoženega, sedaj v preiskovalnem zaporu radi zapeljavanja k hudodelstvu goljufije, trdi, da je videl na svoje oči že dje časa poprej se vzdigovati dim nad streho. Drugi bratje in sestre nočejo pričati proti toženemu. Priča Marija Skala pa je prišla k Ivanetiču videla, da je Janše prišel iz stranišča. Ker pa so porotniki hudodelstvo požiga z 9

proti 3 glasom zanikali, je bil Janše oproščen.

— **Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.** Na zatožni klopi je sedel Luka Lazar, posestnika sin iz Stare vasi, dosedaj še nezaknovan zaradi hudodelstva uboja. V noči na 9. prosinca t. l. ko je šel nekoliko vinjen bajtar Jože Kavčič mimo Lazarjeve hiše in nekaj mej seboj godrnjal in vpil, žel je obtoženec pred hišo in ga začel kepati. To je Kavčič vjezilo, da ga je začel zmerjati. Priletela sta tudi sosedova fantja Jernej in Janez Gantar in se za kratek čas in zabavo udeležila kepanja, nato se pa vrnila domov. Kavčič je venomer zmerjal. Ko je pa Kavčič stopil čez ozek jarek, na stezo proti svoji bajti, priletela mu je kepa, ki je bil v njej kamen, pod čelo, tako da se je zvrnil. Kakor potrdi Marjeta Justin, ki je ves dogodek opazovala, je slišala Kavčiča dober četr ures stokati, nakar se je pobral in odšel proti domu, ter legel za peč. Svoji ženi, ki mu je izpirala rano, je rekel: »dobil sem jo, pa ne bom mel dal, se bom že scelil!«; pristavil je še, da so se pri Justinovi hiši kepal, da je pa moral biti v kepi kamen, ker jo je tako dobil. Vsled te poškodbe je Kavčič dne 11. prosinca umrl. Luka Lazar priznava, da je res snežne kepe metal v Kavčiča, taji pa, da bi bil vedoma pomašil kamen med kepo. Obtoženec, ki ga je zagovarjal dr. Tavčar, je bil hudodelstva uboja oproščen.

— **II. Peter Giacomin** od Sant Tiore, kronovina Treviso na Laškem doma, delavec pri železniškem predoru v Boh. Bistrici, je popival dne 4. svečana v Turrijevi gostilni, kjer je bilo tudi več njegovih rojakov, in ker je bil silno nadežen, postavili so ga na cesto. Zunanaj se vstavil in grozil proti Turrijevi gostilni in tam nahajajočim se gostom. Nato pristopi k njemu laški delavec Janez Fabri s svojim prijateljem Janezom Cantonijem. Prišlo se je besedovanje, in pri tem je Fabri Giacominija s svojo palico nekoliko udaril. Ko sta šla Fabri in njegov prijatelj proti baraki Janeza Moharja, je žel obdolženec s počasnimi koraki za njima, med potjo odprl žepni nož in ko pride do Fabrije, se urno skloni preden in ga sune z nožem v trebuh tako močno, da se je takoj sesedel. Prenesli so ga v bolnico, kjer je dne 17. svečana t. l. umrl. Giacomin priznava svoje dejanje s pristavkom, da je to v jezi storil, ker ga je Fabri poprej s palico tepel. Porotno sodišče je Petra Giacominija obsodilo na 3 leta težke, z 1 postom na mesec poostrene ječe, nadalje 14. svečana vsakega kazenskega leta še s samotnim zaporom v temnici.

— **III. Marija Batista**, posestnika hči iz Zgor. Zamuna, služila je za dekle v Opatiji. Imela je tam ljubavno znanje, ki ni ostalo brez posledic. Ker je pa obdolženka že imela prej nezakonskega otroka, izkušala je drugi porod prikriti. Prišla je na dom svojim staršem in ljudje so takoj uganili njen položaj. Sumnja je bila tembolj opravičena, ko se je Batista vlegla, češ, da je bolna in so jo ljudje tekem 8 dni videli vso bolj izpremenjeno. Takoj se je slutilo, da se je moralo z njo nekaj posebnega zgoditi. Na ovađbo županstva so jo zdravniki preiskali in našli, da je sum popolnoma opravičen. Spočetka je obdolženka tajila dejanje, kasneje pa obstala, da je po porodu, kateri se je vršil brez tujih pomoči, na prostem, kakih 50 korakov oddaljen od hiše, položila nagega otroka ženskega spola na zemljo, potem se je pa vrnila na svoje ležišče in tam čakala toliko časa, da je mati odpravila brata, ki mora iti ob 3. uri jutraj v tovarno. Kmalu potem se je vrnila zopet k otroku kateri je še dihal, ga položila v vrečo, ter toliko časa čakala, da ni več dihal. Mrtvega otroka je skrla v svoji sobi med koruzno slamo, čez par dni ga je pa ponoči kake pol ure od doma zakopala na samotni med grmovjem. Obdolženka je svoje dejanje tudi sedaj odkrito priznala. Porotno sodišče jo je obsodilo na 18 mesecev težke, z 1 postom na mesec poostrene ječe. — **IV. Frančiška Verbič** po domače Rebnkova iz Ceste fare Št. Vid na Dolenjskem doma, nazadnje dekla pri Antonu Svetlinu v Vodmatu je dne 2. svečana t. l. ponoči na dvorišču pri vrtni ograji podila nezakonskega novorojenčka ženskega spola. Ko je čula, da je otrok zajokal, stopila mu je z obuto nogo na vrat, in kakor sama priznava, tiščala ga je kakih 10 minut k tlom, dokler ni bil otrok mrtve. Frančiška Verbič je imela že preje nezakonskega otroka, katerega ima doma pri svoji materi na vzgoji; mrtvega otroka je potem na vrto zakopala. Hudodelstvo ni ostalo dolgo prikriti, in obtoženka je tudi sama kasneje vse priznala. Obsojena je bila na 3½ leta težke z 1 postom na mesec, samotni zapor v ječi in trdim ležiščem na dan 2. svečana vsakega kazenskega leta poostrene ječe.

— **Semenj.** Dne 8 t. m. je bilo na semenj prignanih 1226 konj in volov, 318 krav in telat, skupaj 1544 glav. Kupčija je bila pri govedi kakor tudi pri konjih prav dobra, ker so prišli po govejo živino Ko-

rošci, Moravec in Nemci. po konje pa Lahi in Korošci. Cena paru volov je bila od 900 K do 1120 K. Kmetje so se kar norca delali, kako drago se jim mora živina plačevati.

— **Prijet tat.** Mestna policija je včeraj prijela tatu, ki je v noči od 7. na 8. t. m. vlomil v Stepičovo gostilno v Gradišcu šte. 7 in ukradel gostilničarju 50 K denarja in srebrno uro, natakariel Frančiški Bučarjevi pa srebrno zapetnico. Tat je brezposelni ključarski pomočnik Rudolf Seljak, star 16 let, pristojen v Ljubljano. Navedenec je imel pri aretaciji pri sebi ukradeno uro in zapetnico ter 37 K denarja. Drug denar je bil že zapravljen. Policija je Seljaka izročila deželni sodnji.

— **Nezgoden stvor.** Posesniku I. Jelusiču v Jerišah pri Štorjah je pred kratkim imela junica prvo tele — imajoče 2 zraščeni glavi, 2 gobca, 4 oči in samo 3 ušes. Nenormalno tele je prišlo mrtvo na svet, glavo so prodali za 10 K v tržaški muzej.

— **Skšana tatica.** Dne 5. t. m. sta bili v tobačni tovarni delavki Mariji Zevnikovi ukradeni dve srebrni uri. Tatica se je skesala in je včeraj podložila eno uro pod omaro, drugo pa danes na stopnišče.

— **Konja splašila** sta se včeraj popoldne pri sklašču na južnem kolodvoru Andrejtomu hlapcu Francu Trostu in mu ušla v mesto. Dirjala sta do Gradišča, kjer sta bila prijeta.

— **Nezgoda.** Jakob Selan, delavec na južnem kolodvoru, stanujoč v Zeleni jami št. 59, je dne 7. t. m. na južnem kolodvoru pri prepeljavanju voz ponesrečil. Zadel ga je deska pri vozu v glavo in ga poškodovala.

— **V Hrušico** k zgradbi železnice se je odpeljalo včeraj 70 delavcev.

— **V Ameriko** se je odpeljalo včeraj ponoči z južnega kolodvora 5 izselencev.

— **Amerikanske novice.** Ponesrečeni rojak. V Castechnonu Pa. je ponesrečil Slovenec Fran Podobnik. Vnela se mu je v roki posoda s smodnikom ter ga ubilo. Zapuščava vdovo in troje otrok. V Ameriko je prišel šele pred 6 meseci. — Najstarejši aktivni senator v Ameriki je David Wark, ki je obhajal te dni v Frideriktonu svoj 100letni rojstni dan. — S svojimi zobi se je zadušila v Clevelandu neka gdč. Zimmester. Ker je preveč govorila in se zraven smejala, zdrknilo ji je umetno zobovje v grlo ter je odvzelo besedo za vedno. — Umrl je v Clevelandu Josip Vidmar iz Valične pri Zagradu.

* **Najnovejše novice.** — Ločitev Wolfovega zakona. Včeraj se je izrekla zadnja razsodba v tej zadevi. Sodišče je izreklo, da zakon loči edino le zaradi možev krivde, kar spričujejo tudi zdravniška spričevala. Zena je nedolžna, vsled česar je mož dolžan zanj skrbeti. Zena se je nastanila v Švici, vsled česar ji tudi ni treba izročiti otrok možu.

— **Atentat z dinamitom.** V Vel. Bečkereku je neki odpuščen delavec razstrelil z dinamitom steber železniskega mostu, ki ga ravnokar grade čez reko Bega. Most se je zrušil v vodo, pri čemer so bili ubiti neki inženir iz Berolina, neki tehnik in eden delavec.

— **Zopet rodbinska drama** v Berolinu. V predmestju Bankov je ustrelil trgovec Brambach svojo ženo, 10letnega sina in končno še sebe.

— **Nesreča na morju.** Pri Saint Jacquesu se je potopil francoski parnik »Cambodge«. Pogreša se nad 100 oseb. Na parniku je bilo med drugimi tudi 29 vjetnikov zvezanih, ki jih je stražilo 11 orožnikov. Vsi so utonili.

— **Popularni papež.** Papež je poslal Margareti Krupp, ženi člana gosposke zbornice, svojo sliko z lastno ročno pisavo za neke cerkvene usluge. Kmalu bodo papeževe slike s podpisom razširjene, kakor so duševni »izlivi« škofa Bonaventure po albumih kranjskih tertijsk.

* **Čemu hočejo imeti Madjari nadvojvodo v Budapešti?** »Pesti Naplo« se je nedavno pritoževal, zakaj na biva noben nadvojvoda v Budapešti (kaj pa nadvojvoda Josip Avgust?) ter piše: »Ne zahtevamo ogrskega dvora, ako se nam že noče dati. Bodimo odkriti. Dvora ne potrebujemo, temuž denar in zaslužek. In v tem smislu zahtevamo nadvojvode in nadvojvodinje; tudi znanje madjarsčine jim opustimo, le svoj denar naj pri nas izdajajo.« Bolj odkrit patriotizem se še pač menda ni nikje pokazal.

* **Ljudsko štetje na Japonskem** se je vršilo leta 1900 po evropskem uzoru — le občevalnega jezika še Japonci nimajo poleg materinega jezika. Iz tozadevne statistike povzamemo: Število prebivalstva s Formozo vred znaša 46,750.000. Japonska ima 8 mest z več kot 100.000 prebivalci, med temi ima glavno mesto Tokio

1.500.000, Osaka 800.000, Kobe 200.000, Yokohama 200.000, Nagasaki 130.000 prebivalcev. Število zakonov, ki je že nekaj let padalo, se je zadnje leto zopet vzdignilo na 345.000 porok. Zelo neznatno število je inozemcev, namreč samo 13.500 oseb; med njimi je 7300 Kitajcev, 2000 Angležev, 1600 Američanov in 600 Nemcev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Rusko-japonska vojna.

London 10. marca. "Daily Telegraph" poroča, da so Japonci prekoračili reko Jalu in zavzeli Fenhvančeng, Rusi da so se morali umakniti v Takung. Japonci stoji še 70 milj od Njučvanga. 35.000 Rusov stoji v Ljaotangu in v okolici, kjer so se že primerrile male praske. Pričakuje se, da pride tod do velike bitke.

London 10. marca. Japonska policija je v Čemulpo aretovala svaka korejskega prestolonaslednika, ko se je hotel odpeljati v Šanghaj. Našli so pri njem mnogo važnih papirjev, iz katerih se vidi, da je korejska vlada v tajni zvezi z Rusi.

London 10. marca. Poročila iz Washingtona naznanjajo, da je drž. tajništvo dobilo obvestilo, da so Japonci zasedli Fenhvančeng in Tanšan in prišli tako ruski armadi v Mandžurski za hrbet. Mandžurska železnica je vsled tega v nevarnosti.

London 10. marca. Iz japonskega vira se poroča, da je pri poskusu blokirati Port Artur — dne 24. m. m. — bilo od 13 ruskih ladij osem poškodovanih. Eno utrdbo so japonske granate baje na polovico razdejale in so samo še tri baterije te utrdbe porabne.

London 10. marca. Rusi so spravili v Njučvang dva topovelikana in mnogo manjših topov, Angleški konzul je pozval tujce, naj zapuste mesto.

Berolin 10. marca. "Tagblatt" poroča, da so ruski vojaški krogi prepričani, da se iz sedanje vojne izcimi vojna med Rusijo in Angleško in da se Rusija že na to pripravlja.

London 10. marca. Na korejski strani reke Tumen je prišlo med Rusi in Korejci do boja. Podrobnosti niso znane.

Dunaj 10. marca. V današnji seji poslanske zbornice so Čehi začeli z najhujšo tehniško obstrukcijo. Čehi obstruirajo na ta način, da zahtevajo po doslovnem prečitavanju posameznih peticij po dve glasovanji — eno, da naj se vrši tajna seja, drugo, da naj se peticija protokoliira. Ko so Čehi začeli tako delati, je posl. Herzog zaklical na galerijo: Ubijte Čeha na ulici. Doslej se vrše samo taka glasovanja. V kuluarjih se razpravlja posebno o poročilu, ki je došlo iz Budimpešte, da je namreč ogrska opozicija ustavila obstrukcijo in da je Tisza vsled tega umaknil svoj predlog zastran premembe pravilnika. Splošni vtis je, da mora preobrat v Budimpešti pospešiti razvoj tukajšnjih razmer v tem smislu, da pride v kratkem do odločitve.

Dunaj 10. marca. Včeraj je Šusterski slovenska zveza svojega bivšega načelnika Povšeta izbacnila iz parlamentarne komisije in dvornega svetnika Šukljeja izvolila na njegovo mesto. S tem je hotel Šusterski pridobiti protipezo proti Ploju. Povše pa lahko premišlja o hvalečnosti svojih političnih prijateljev in o časih, ko je imel še kaj upliva v klerikalni stranki.

Dunaj 10. marca. Danes so bili na vseučilišču škandal, ki so jih uprizorili nemški nacionalci najbrž pod utisom famozne rektorjeve proklamacije. Nemci so napadli Čeha in druge slo-

vanske dijake. Ko je prišel bosanski polk mimo vseučilišča, so nacionalci začeli peti „Wacht am Rhein“. Vseučilišče je zaprto. Praga 10. marca. V Homotovu, v Litoměřicah in v drugih nemških mestih so se zgodili izgredi proti Čehom.

Poslano.

P. n. gospodu poročevalcu „Slovenca“ o zdajnjem vinarskem shodu v Mariboru.

Vaše poročilo o vinarskem shodu v Mariboru ste tako čudno zasakali, da je vsakdo na prvi mah uvidel, da ste popolnoma pristransko in večinoma neresnično poročali. Ne bodem se spuščal v podrobnosti tega neresničnega in stvari škodljivega poročila, marveč hočem kratko le mene se tičečo opazko odgovoriti.

Med drugim pravite, da je „Gombač“ (Kranjsko) govoril nemški, potem pa ponižno prosil, če sme tudi v slovenskem jeziku govoriti, kar se mu je milostno dovolilo. Glede izrazov „ponižno“ in „milostno“ čutim se poklicanega resnici na ljubo izjaviti, da sem kot tujec in zastopnik kranjskega deželnega odbora le iz dostojnosti omenil, da želim ravno kar nemški povedano tudi v slovenskem jeziku pojasniti, ker vidim, da je mnogo Slovencev tu, ki mogoče niso vsega razumeli. Temu je predsedstvo, kakor ste videli, če ste bili navzočni — kajti nič ne vem, s kom imam prav — napravil opravičilo — takoj z veseljem pritrldilo ter izrazilo celo željo, da to storim; dokaz temu da so vsi cel čas popolnoma mirno poslušali ter nazadnje še pritrjevali. Z atrjujem pa, da nisem imel pritem niti najmanjše politične tendence, kajti meni se gre vedno in povsod le za stvar, le za ekonomične koristi ljudstva ter se zlasti v političnih zadevah nikdar ne eksponiram. To prepuščam Vam, in Vaša dolžnost je tudi bila na shodu pokazati korajžjo in narodno zavest, katero sedaj v dotičnem članku tako povdarjate. Toda niste se ganili; tudi ne, ko je državni poslanec g. Malik na mojo pripomnjo glede postopanja državnih poslancev pri razpravi o vinski klavzuli v parlamentu povdarjal, da je pripisovati nedelavnost državnega zbora edino le češki obstrukciji.

Obžalovati je pač, da se niti pri vprašanjih, ki so tako eminentno vitalnega pomena, ne more in noče več složno delovati. Hujskanje nevednega slovenskega ljudstva proti udeležbi tako važnega shoda je bilo jako neumestno in v teh resnih časih skrajno otročje postopanje. Nemci in Čehi so v takih slučajih previdnejši.

Kdor trezno misli, se na ta hujskanja ni oziral, marveč je shodu z zanimanjem prisostvoval ter s pazljivostjo zasledoval posamezna strokovna predavanja, ki mu bodo, če se bo po njih ravnal, stokrat več koristila kot nesrečna politika.

Da se pa tudi izostali slovenski vinogradniki pouče, zakaj se je šlo na tem shodu, priredimo enak vinski shod v nedeljo, dne 27. tega meseca in sicer v Krškem, da bo mogoče udeležiti se tega shoda tudi vinogradnikom iz Sp. Štajerske.

V Ljubljani 8. marca 1904.

Fr. Gombač

deželni vinarski potov. učitelj za Kranjsko.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izjava.*)

Štejem si v dolžnost gospo Terezijo Papež proti neosnovanemu napadu Fr. Juvana mlajšega braniti, tem bolj, ker je meni cela stvar najbolj zana.

Gospa Papež pritožila se je pri meni kot pevovodju pevskega društva „Zvon“, da jo je pevec Fr. Juvan mlajši razžalil. Izrazil se je baje v neki gostilni, da bi bilo bolje, naj bi se njo in še neke gospodične zvezalo z štrikom in ven potegnulo. Iz tega vzroka se gospa Papež tudi ni udeležila društvene veselice.

Kot pevovodja hočem imeti v društvu na vsak način mir ter ne trpim nobenega prepira. Iz tega vzroka sem Fr. Juvana ml. tudi posvaril.

Fr. Juvan ml. je v moji navzočnosti priznal v neki gostilni, da je rekel, da bi bilo najbolje, da bi se gospa Papež zvezalo in vleklo na Studeneč, torej priznal več, kakor je gospa Papež slišala.

Njegova „izjava“ je tedaj popolnoma neosnovana in dolžnost njegova je, da stvar sedaj prekliče.

R. Pleskovič

učitelj v Šmartnem pri Litiji.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izvrstna hrana za zdrave otroke je Kufekejeva otroška moka s kравjem mlekom ali brez njega, ker jo zaradi dobre slasti otroci radi uživajo, ker je tako prebavljiva ter je škrobna moka v njem izpremenjena v dekstrin in sladkor in se zato Kufekejeva otroška moka otrokom lahko daje že od prvega meseca naprej. Moka obsega v pravem razmerju redilne snovi materinega mleka in je torej dober prihodek h kравjem mleku in v odlični meri pospešuje rast kosti in mišic vsled velikega obsega rudinskih snovi in beljakovine.

...kataru se uporablja najnovjši eter „Forman“, ki so ga že pogosto zdravniki spoznali za idealno delujoče zdravilo proti nahodu. „Forman“ je z mentolom klorovani etermenthyl. Za lažji nahod naj se uporablja „Formanova bata“ (pušica 40 vin), za hujši nahod pa „Formanove pastile“ (75 vin.) za vdihavanje s pomočjo vdihavalne steklenice. Učinek je frapanten, čudovit in zlasti v početku nahoda presenetljiv. „Forman“ se dobiva v vsaki lekarni.

I 508-5

Se dobliva povsod!

Kalodont

8 neobhodno potrebna zobna Crème 40 vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Oblastveno konces.

vzgajališče

Javna realka, pripravljajni razred, državno-veljavna izpričevala

Artur Speneder

DUNAJ, XV., Neubaugürtel 36

Ustanovljeno 1849. 219-8

Proti prahajem, iuskinam in izpadanju las

deluje najboljšo priznana

Tanno-chinin tinktura

za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom 1 K. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Reslijeva cesta št. 1

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubil. mostu. 37-10

Zdravilski konjak

zajamčeno pristni vinski destilat pod stalnim kemiškim nadzorstvom.

Destilerija Camis & Stock

Trst-Barkovlje.

1/2 steklenica K 5.—, 1/2 steklenica K 2.60.— Na prodaj v boljših trgovinah. 20

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 18 februarja do 6. marca poslali prispevke p. n. gg. in društva: Upravištvu „Slovenskega Naroda“ 57 kron 46 h, upravištvu „Slovenca“ 107 K, 40 v. (med temi 82 K, od vrhniške podružnice), podružnice: ženska v Ajdovščini 76 K, ženska v Novem mestu 200 K, v Trzinu 194 K, 40 v. moška v Mariboru 350 K, (med temi od posojilnice v Mariboru 200 K, od dr. Glančnika 50 K), v Slovenski Bistrici 150 K, (med temi od Mohorjanov 11 K, od kanonika Hajseka 10 K, od dr. Vošnjaka 16 K), ženska v Ormožu 2 K 60 v; posojilnice: na Vrhniki 50 K, v Trbovljah 30 K, v Brežicah 40 K, v Žužemberku 50 K, hranilnica v Trzinu 100 K, Vinc. družba v Trzinu 168 K, Slovensko bralno društvo v Trzinu 76 K 73 v, slovenski trgovski pomočniki v Celju od plesnega venčka 122 K 28 v, „Soča“ v Gurici 13 K, V. Bonač v Begunjah 5 K, Kmetstvo bralno društvo v Ljubljani, dohodek plesnega venčka 10 K, Kl. Piš v Cerknici 20 K, Mohorjani v Ratečah 4 K, Peter Svegeli, župnik v Moravčah 14 K 12 v, ga M. Teodorovičeva darilo od koncerta 16 K, F. Slatner (nabiralnik) 5 K 17 v, Miha Barbo, župnik v Horjulu 4 K, veselčni odsek čitalnice v Novem mestu 70 K, Mohorjani v Batah 3 K Moh. v Dražgošah 3 K, Moh. v D. M. Polje 17 K, Moh. v Besnici 7 K, P. Alfonz Svet, župnik v Ptuj 10 K, dr. Štempihar v Kranju 5 K, Ivan Debevc v Vipavi 4 K, T. Pavšlar v Kranju 10 K, dr. Dečko v Celju 20 K, Josip Boncel v Železnikih 2 K, Anton Kobi na Bregu 10 K, Valentin Krisper v Radečah 20 K, Dragotin Dolenc na Dunaju 1 K, Luka Svetec 10 K, Josip Prof. v Celovcu 20 K, dr. Jakob Sket prof. v Celovcu 10 K; za „Koledar in vsled oklica 130 K 80 v.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 6. marca: Marija Stremfel, nadarbinka, 81 let, Japljeve ulice 2, Carcinoma ventriculi. — Helena Remžgar, zasebnica, 86 let, Veliki Stradon 5, ostarelost.

Dne 7. marca: Leopolda Vončina, užitninskega paznika hči, 4 mesece, Zaloška cesta 3, Bronchitis capillaris.

V deželni bolnici:

Dne 4. marca: Marija Jekovec, delavka, 40 let, pljučna tuberkuloza.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 808-2. Srednji tlačni tlak 788-0 mm

Marc	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
9.	9. zv.	739.9	10.0	sl. zahod	oblačno
10.	7. zj.	738.9	9.6	sr. zahod	oblačno
	3. pop.	736.9	13.1	sr. zahod	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura: 9.6°, normalna: 2.6°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 9. marca 1904.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2% majeva renta	99.55	99.75
4 1/2% srebrna renta	99.45	99.65
4% avstr. krona renta	99.60	99.70
4% „zлата	118.65	118.85
4% ogrska krona	97.70	97.20
4% „zлата	117.60	117.80
4% posojilo dežele Kranjske	100.00	100.75
4 1/2% posojilo mesta Spiljet	100.00	100.00
1 1/2% „Zadei	100.00	100.00
4 1/2% bos. herc. žel. pos. 1902	99.90	100.90
4 1/2% češka dež. banka k. o.	100.00	100.10
4% „Z. o.	100.00	100.20
4 1/2% „Zst. pisma gal. d. hip. b.	101.50	101.65
4 1/2% „pešt. kom. k. o. z		
10% pr.	105.35	106.35
4 1/2% „Zast. pisma Innerst. hr.	101.00	102.00
4 1/2% „ogrske cen.		
dež. hr.	100.05	101.00
4 1/2% „Z pis. ogr. hip. ban.	100.00	100.90
4 1/2% „obl. ogr. lokalnih železn. d. dr.	100.00	101.00
4 1/2% „obl. češke ind. banke	100.50	101.00
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98.50	98.50
4% prior. dol. žel.	99.50	100.00
3% „juž. žel. kup. 1/2%.	296.95	298.95
4 1/2% „avst. pos. za žel. p. o.	101.00	101.90

Srečke.	150.75	151.75
Srečke od 1. 1854	150.75	151.75
„ „ 1860 1/2	150.75	151.75
„ „ 1864	150.75	151.75
„ tizske	150.75	151.75
„ zem. kred. I. emisije	150.75	151.75
„ „ II.	150.75	151.75
„ ogr. hip. banke	150.75	151.75
„ srbske a. frs. 100—	150.75	151.75
„ turške	150.75	151.75
Basiliška srečke	21.40	22.40
Kreditne	460.00	470.00
Inomoške	81.00	83.00
Krakovske	78.00	83.00
Ljubljanske	67.00	71.50
Avst. rud. križa	52.00	54.00
Ogr.	28.75	29.75
Rudolfove	68.00	72.50
Salcburške	77.00	80.50
Dunajske kom.	500.00	511.00

Debitne.	76.40	77.40
Južne železnice	629.50	630.50
Državne železnice	1607.00	1617.00
Avst.-ogrske bančne delnice	630.00	631.00
Avst. kreditne banke	737.50	739.50
Ogrske	280.00	281.50
Živnostenske	647.00	651.00
Premogokop v Mostu (Brux)	394.75	395.75
Alpske montan	1879.00	1888.00
Praške žel. ind. dr.	454.00	455.00
Rima-Marányi	368.00	370.00
Trbovjske prem. družbe	444.00	445.00
Avst. orožne tovr. družbe	152.00	154.00
Češke sladkorne družbe		

Valute.	11.34	11.39
C. kr. cekin	19.08	19.10
20 franki	23.50	23.58
20 marke	24.00	24.08
Sovereigns	117.62	117.70
Marke	94.90	95.05
Laški bankovci	254.26	255.25
Rubli	4.84	5.00
Dolarji		

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 10. marca 1904.

Termin.	za 50 kg K 8.88
Pšenica za april	50 „ 8.32
Rž „ okt. 1903	50 „ 5.38
„ april	50 „ 5.67
Koruzna „ maj 1904	50 „ 5.64
Oves „ maj	50 „ 5.64

Efektiv. 5 vin. ceneje.

Pretružnim srem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš blagi iskreno ljubljani soprog, oče in brat, gospod

Pavel Weinberger

posestnik, predsednik krajnega šolskega sveta, občinski svetovalec, predsednik Slov. bralnega društva, član šol. sveta obrtne šole, odbornik posojilnice i. t. d.

po daljši bolezni, danes ob 11. uri dopoldne v 42. letu svoje doba, previden s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo dne 11. marca 1904 ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v Zagorju na farno pokopališče. Maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Blagega pokojnika priporočamo v spomin in molitev.

Zagorje ob Savi, 9. marca 1904

Marija Weinberger, soproga. — Ana, Minka, Mirko in Stefan, otroci. — Friderik in Franc, brata. 686

Krajni šolski svet v Zagorju naznanja, da je njega večletni načelnik, gospod

Pavel Weinberger

posestnik itd.

danes ob 11. uri dopoldne, v 42. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo dne 11. marca t. l. ob 10. uri dopoldne,

Zagorje, 9. marca 1904.

Krajni šolski svet v Zagorju ob Savi.

693

Sprejemem takoj

učenca

v svojo trgovino z železnino in kolonijalnim blagom.

Franc Guštin, Metlika.

Več dečkov

želi vstopiti v učenje h ključarskemu ali kovaškemu mojstru.

Posreduje mestno županstvo v Idriji.

658-2

Takoj se sprejmeta

2 krepka dečka

kot učenca v večji pekarni v trgu.

Želi se znanje slovenščine in nemščine. — Naslov pove upravištvu „Slovenskega Naroda“.

674-1

Šivanje oblek

prevzemam ter točno, okusno in poceni izvršujem.

Leopoldina Budan

Križevniške ulice 9, na dvorišču

2 dinamostroja

z enakim tokom, 400 amperjev, 110 voltov, 6 polov, firme Ganz & Comp. v Budapešti, ki sta bila le kratke čase v prometu in sta še popolnoma dobro ohranjena, se pod ugodimi pogoji prodasta.

Ponudbe na Rod. Erber, Reka

Via Andrassy. 643-2

Takoj se odda

eno malo stanovanje

za 1. maj pa

troje malih stanovanj

Jos. Vodnik, Sp. Šiška.

Hitra razprodaja!

4 pari črevljev

za samo 6 K 50 vin.

Ker smo nakupili velikanske množice obutvi bomo le še kratak čas oddajali za prenikajočo ceno 1 par moških in 1 par ženskih rjavih ali črnih črevljev na trakovi za dobro zbitimi usnjatimi podplatmi, daleč 1 par moških in 1 par ženskih modrih čevljev, vsi 4 pari velelegantno opremljeni prav lični in lahki. Velikost po cm. Vs 4 pari stanejo le 6 K 50 vin.

Razpošilja se proti povzetju ali če se da nar pošlje naprej.

S. URBACH, izvoz črevljev

Krakov št. 217.

Zamena dovoljena, tudi denar brez povračila sleka nazaj.

676

Posojilnica v Logatcu

registrovana zadruga z omejeno zavezo vabi častite zadrugnike k

rednemu občnemu zboru

ki se vrši

dne 19. marca t. l.

ob 2. uri popoldne

v posojilnični pisarni v Dol. Logatcu

VZPORED:

1. Poročilo in računski sklep za l. 1903
2. Odobrenje računa in razdelitev dobička.
3. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
4. Predlogi in nasveti zadrugnikov.

V Dol. Logatcu, 8. marca 1904

Ravnateljstvo.

659

Od tisočev zdravnikov tu in
inozemstva priporočena
najboljša hrana za
zdrave in na železcu bolne
Otroke
Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Kufeke

Otroška moka

Izredno se obnese pri bljuvanju, čreves-
nem kataru, driski, močenju, poštenje itd.
Otroci
uspevajo izvrstno ob njej in ne trpe na
neprebavljivosti
Izvarna dijet. hrane.
BERGEDORF-R. Kufeke DUNAJ, I.

**Lep, skoraj nov
gledališki
oder**
je poceni naprodaj.

Reflektanti naj se izvolijo obrniti do upravnštva „Slovenskega Naroda“
pod šifro „Oder“.

Naročajte izborno
Ljubljansko delniško pivo
iz pivovaren
v Zalcu in Laškem trgu.
Naročila sprejema
Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

St. 45. **Razpis službe.**

Pri mestnem magistratu je popolniti službo
mestne klavnice oskrbnika
s prejemki IV. činovnega razreda magistratnih uradnikov, to je s plačo letnih
2.200 K in s pravico do dveh v pokojnino vstevnih 5letnic po 200 kron. Mesto
dejalnostne doklade uživa mestne klavnice oskrbnik brezplačno naturalno stano-
vanje v mestni klavnici.
Od prosilcev se zahteva, da so diplomovani živinozdravniki. Prosilec, ki
se izkaže s fizikatskim izpitom, se daje pred drugimi prednost.
Pravilno opremljene prošnje je vlagati predpisanim potom pri predsedstvu
mestnega magistrata
najpozneje do 15. aprila t. l.
Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se ne bodo vpštevale.
Mestni magistrat v Ljubljani
dne 5. marca 1904.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo popolnoma nanovo
urejeno
gostilno „pri Fortuni“
na Vodovodni cesti št. 26.
V bližini Ljubljane. Lep izprehod.
Točim dobra dolenska in štajerska vina, na razpolago
pa imam tudi vedno okusna gorka in mrzla jedila.
Za obilni obisk se priporočam z odličnim spoštovanjem
Jelica Fortuna
gostilničarka.

Za kolesarje jako važno!
Preden se kdo odloči nabaviti si kolo, naj ne zamudi ogledati
si **zalogo** ali vsaj naročiti **cenovnik** pravih **PUCHOVIH KOLES**,
najnovejših modelov, katerih edino zastopstvo ima
Fran Čuden v Ljubljani.
* * * * * **Pozor!!!**
One častite gospode, ki se zanimajo za
motor-kolesa
vabim, naj si sleherni ogleda pri meni razstavljeno kolo **PUCH-
MOTOR**, da se prepriča, kako fino in popolnoma preprosto je se-
stavljeno, tako da se vsakdo lahko takoj priuči voziti.
Puchovo kolo vedno pred vsemi drugimi!

Mi smo junaki kor-njaki,
Ki se nihogar ne lejm-o
In ostanemo tud' večno taki
Ker Cvekov brinovo pijemo.
In fluca, kašelj in bacili,
Tud' ti se nam umaknejo,
A k' same ne, se jih prisili,
Če Cvekov brinovo pijemo.

Lepo stanovanje
se odda za 1. maj. 357-29
J. J. Naglas, Turjaški trg št. 7.

1000 kron
ako je gljušija!
Brezskrbno rodbinsko
srečo jamči knjiga o pre-
ohilem blagoslovu otrok.
Z več tisoč zahvalnicami
pošilja diskretno za 90 h
v avstr. znamkah gospa
A. Maup, Berlin
S. W. 290 Linden-
strasse 50

Oton Zupančič 2-29
Čez plan.
To najnovejšo knjigo Zupančičevih
poezij je pozdravila kritika zelo ra-
dostno in jo ocenila izredno laskavo.
„Zlato knjigo“ moderne slovenske li-
rike jo naziva kritik Sever v „Slov.
Narodu“, pa tudi „Slovenec“ ter „Dom
in Svet“ sta priznala Zupančiča brez
vsega pridržka za največji lirčni
talent med sodobnimi slovenskimi
pesniki. Ta soglasna ugodna sodba
sicer tako nasprotujočih si listov pač
neoporečno dokazuje, da se je poro-
dilo na polju naše lirike nekaj res
nenavadnega, nekaj takega, kar sili
tudi nasprotnika, da to prizna hoté,
nehoté.
Dobiva se v založništvu
Lav. Schwentner-ja
v Ljubljani
broš. po 2 K, s pošto po 2 K 10 h; v panten-
izdaji po 3 K, s pošto po 3 K 10 h.

**Zahtevajte samo
SELLE & KARY-jev**
FREDIN
Najboljše
čistilno sredstvo
za vsako boljše obuvalo.
Bumeno in črno.
Posebno priporočljivo za čevlje iz
boxalis, oscaris, chevres-
aux- in lakeyevga usnja.
Dunaj XII/1. 330-6

Restavracija FANTINI.
Poleg plzenskega piva (Urquell) se bode odslej točilo tudi
Reininghausovo marčno pivo
vedno sveže iz sodčka. 662-1
Za udobnost čast. odjemalcev bom čez ulico oddajal
marčno pivo tudi v originalnih steklenicah.

Ljubljanska kreditna banka.
Vsled sklepa IV. rednega občnega
zбора, kateri se je vršil dne 7. t. m.
izplačevala se bode, počenši od
8. marca t. l. 6% na dividenda za
poslovno leto 1903, ter se bode
vsled tega delniški kupon šte. 3
pri družbenih blagajnah v Ljub-
ljani, Spletu in Celovcu s K 24-
zamenjaval.

Ljubljana, dne 8. marca 1904. **Upravni svet.**

Krojaški salon za gospode
IVAN MAGDIČ
Ljubljana, Stari trg št. 8.
Izdelovanje vsakovrstne garderobe za gospode po
najnovejših journalih iz najmodernejšega in naj-
boljšega tu- in inozemskega blaga. 521-6

PREVZETJE
KROJAŠKE OBRTI.

DOVOLJUJEM SI SLAVNEMU P. N. OBČINSTVU S TEM
XXX NAJVLJUDNEJE NAZNANITI, DA SEM PREVZEL XXX
MODNI SALON
ZA IZDELOVANJE OBLEK OD VOBČE DOBRO ZNANE
TVRDKÉ A. MERSCHOL, TER BODEM ISTO VODIL TUDI
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX NAPREJ POD IMENOM XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
A. MERSCHOLV NASLED.
FRANC ROŽIČ.
OZIRAJE SE NA SVOJO VEČLETNO PRAKSO PRI ZGORAJ
OMENJENI TVRDKI KOT VODITELJ IN PRIKROJEVALEC,
SI STEJEM V ČAST, SE ČASTITEMU P. N. OBČINSTVU
TUKAJ IN NA DEŽELI KAR NAJTOPLEJE PRIPOROČATI
Z ZAGOTOVILOM, DA JIH BODEM Z VSO UNEMO SKUŠAL
XXXX V VSAKEM OZIRU NAJBOLJE ZADOVOLJITI. XXXX
XXXXXXXXXXXX Z ODLIČNIM SPOŠTOVANJEM XXXXXXXXXXXXXXX
A. MERSCHOLV NASL.
FRANC ROŽIČ
KONGRESNI TRG ŠT. 7.